

Rapportage survey inzenders postbus

Maart 2021

Toelichting vragenlijstonderzoek

De Adviescommissie Burgerbetrokkenheid bij het klimaatbeleid (hierna: de commissie) wilde voor het advies meer te weten komen over de ervaringen met en ideeën over burgerparticipatie bij klimaatbeleid. Via een online postbus (www.BetrokkenBijKlimaat.nl) zijn 135 inzendingen binnengekomen, waarvan ongeveer 85 afkomstig van burgers en de rest van professionele organisaties.

De personen die een bericht aan de postbus hebben gestuurd ontvingen een ontvangstbevestiging en de uitnodiging om mee te doen aan een verdiepende vragenlijst als zij eerder hadden deelgenomen aan een participatieproces. Deze vragenlijst is door 27 respondenten ingevuld. Verschillende respondenten hebben de moeite genomen om suggesties te geven voor betere betrokkenheid van burgers bij het klimaatbeleid.

Uitvoering vragenlijstonderzoek

Dit rapport bevat de uitkomsten van het betreffende vragenlijstonderzoek. Het onderzoek is uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) in opdracht van het secretariaat van de commissie.

De belangrijkste bevindingen van het vragenlijstonderzoek zijn:

- Driekwart van de 27 respondenten heeft ooit meegedaan aan een participatieproces over klimaat- of energievragen
- Dat gebeurde op verschillende manieren, maar het meest in de vorm van een vragenlijst/opinieonderzoek
- Gemiddeld geven respondenten het proces waaraan ze deelnamen een 4,9 als rapportcijfer
- 39% van de 18 respondenten die deze vraag invulden voelden zich (heel) goed gehoord, 34% (helemaal) niet en 27% een beetje
- Een meerderheid vindt dat er meer met de inbreng gedaan moet worden, dat er begrijpelijker informatie moet worden gegeven en burgers eerder betrokken moeten worden

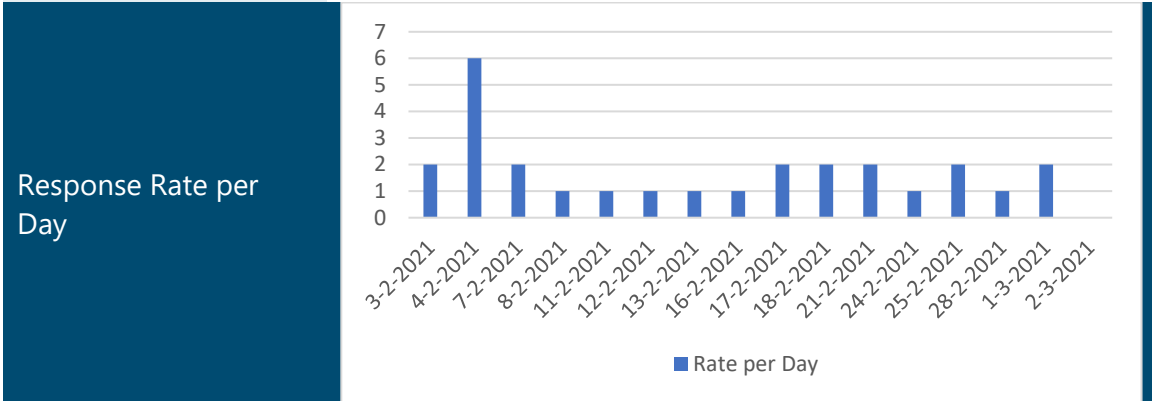
Survey

OK: burgerbetrokkenheid klimaatbeleid

Survey Details

Survey Description			
Date of export	2-3-2021 09:27		
Number of Questions and Content Elements	18		
Survey Language	Dutch		
Admin Link of this survey	https://rvo.survalyzer-eu.app/workspace/4/survey/442/build		
Anonymous Link	https://rvo.survalyzer.eu/xysdhfaopi?!=nl		
Response Rate	Invited	45	100%
	Not responded	0	0%
	In Progress	18	40%
	Completed	27	60%
	Screenout	0	0%
	QuotaFull	0	0%

Hard Bounces	0	0%
Soft Bounces	0	0%

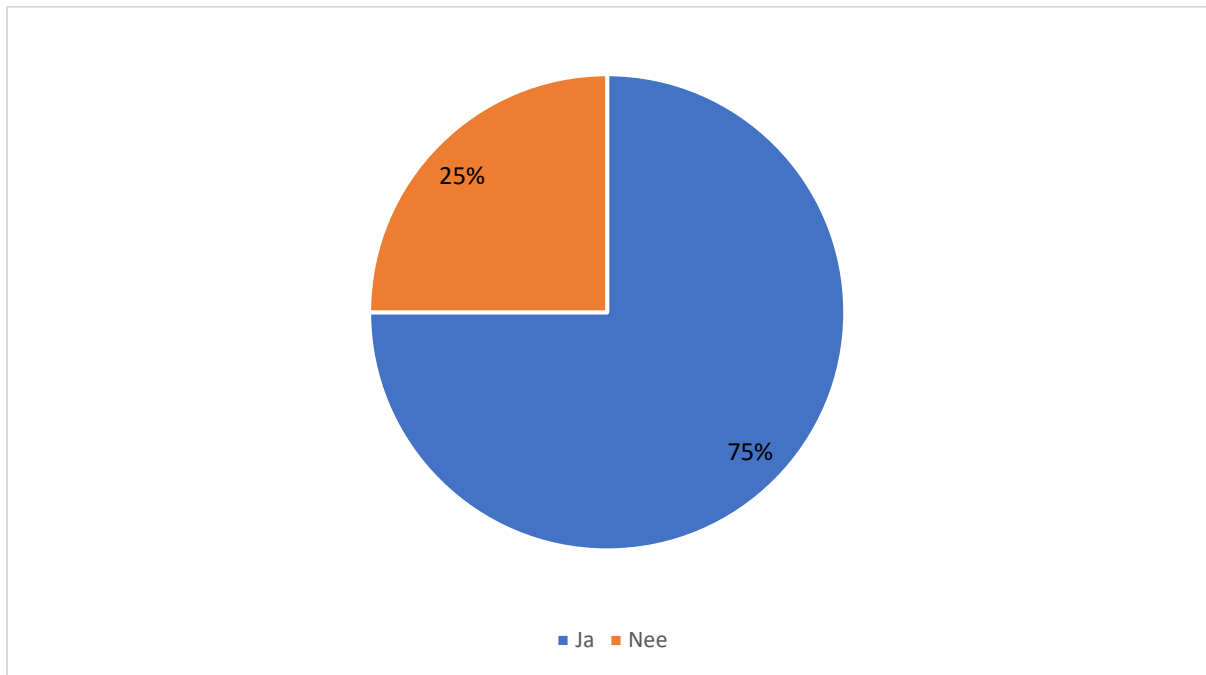
Applied Filter: No filter applied to this report

Table of Contents

Survey	3
Heeft u ooit meegedaan aan een participatieproces over klimaat- of energievragen? Voorbeelden van onderwerpen zijn: ideeën indienen voor de energietransitie in Nederland of uw regio, inspreken over een zonnepark dat in uw buurt wordt ontwikkeld, of meepraten over de plannen om uw wijk aardgasvrij te maken.....	6
Aan welke vorm(en) van participatie heeft u deelgenomen?.....	7
Anders, namelijk.....	7
Neemt u het participatieproces in gedachten waar u het laatst aan mee hebt gedaan. Welk rapportcijfer zou u geven aan dit proces (tussen 1 en 10)?.....	9
Als u aan dit participatieproces terugdenkt, in hoeverre voelde u zich dan gehoord door de mensen die het proces hadden georganiseerd (gemeente, provincie, rijksoverheid, een bedrijf, of anders)?	10
Hoe denkt u dat burgers beter betrokken kunnen worden bij plannen en beleid over klimaat en energie? Voorbeelden zijn: plannen van een gemeente over het aanleggen van een warmtenet, beslissingen door de nationale regering over hoe we klimaatverandering kunnen tegengaan, of mensen stimuleren om zonnepanelen op hun dak te leggen.....	11
Anders, namelijk.....	11
Heeft u nog andere ideeën of opmerkingen die u kwijt wilt over betrokkenheid van burgers en participatie in klimaatbeleid, of over deze vragenlijst?	13
Dank u wel voor het beantwoorden van deze vragenlijst. De resultaten zullen door de expertcommissie over burgerbetrokkenheid en klimaatbeleid worden gebruikt voor hun advies dat in maart uitkomt. Als u op de hoogte wil blijven van het advies van de commissie, en hiervoor nog niet uw e-mailadres heeft ingevuld op www.BetrokkenBijKlimaat.nl , dan kunt u die bij deze alsnog invullen:	15

Heeft u ooit meegedaan aan een participatieproces over klimaat- of energievragen? Voorbeelden van onderwerpen zijn: ideeën indienen voor de energietransitie in Nederland of uw regio, inspreken over een zonnepark dat in uw buurt wordt ontwikkeld, of meepraten over de plannen om uw wijk aardgasvrij te maken.

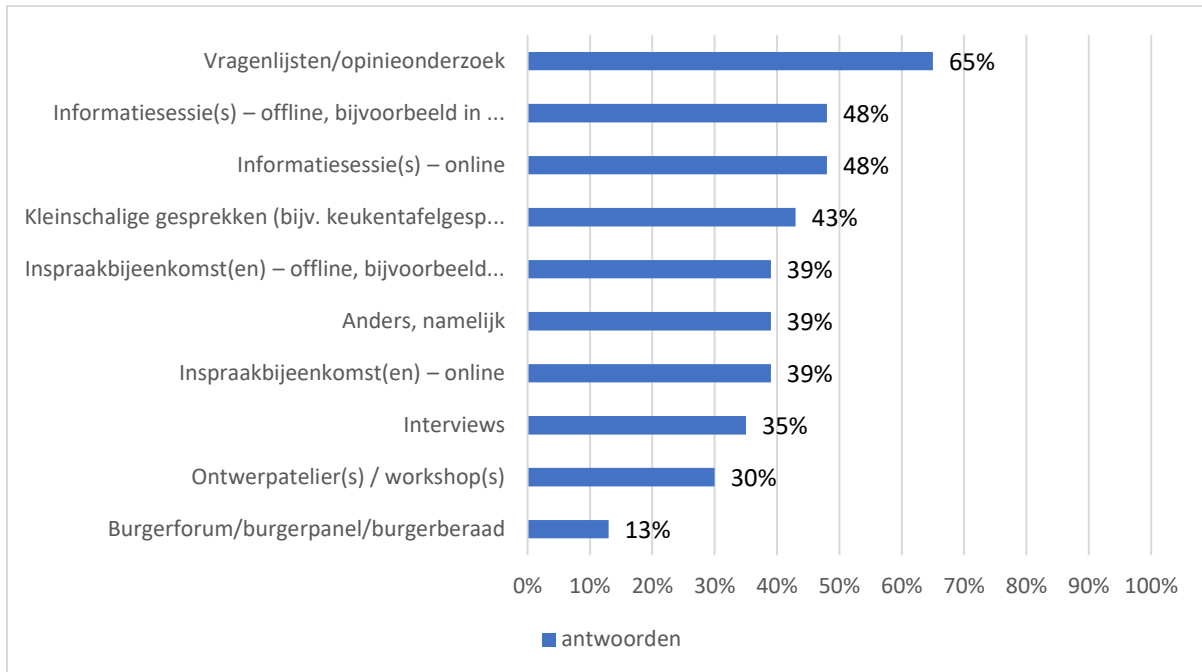
Aantal reacties: 32

Antwoordoptie	absoluut	in%
Ja	24	75 %
Nee	8	25 %
<i>Gemiddelde</i>	<i>1,3</i>	

Aan welke vorm(en) van participatie heeft u deelgenomen?

Aantal reacties: 23

Keuzes	Aantal	in%
Vragenlijsten/opinieonderzoek	15	65 %
Informatiesessie(s) – offline, bijvoorbeeld in een buurtcentrum of gemeentehuis	11	48 %
Informatiesessie(s) – online	11	48 %
Kleinschalige gesprekken (bijv. keukentafelgesprekken)	10	43 %
Inspraakbijeenkomst(en) – offline, bijvoorbeeld in een buurtcentrum of gemeentehuis	9	39 %
Anders, namelijk	9	39 %
Inspraakbijeenkomst(en) – online	9	39 %
Interviews	8	35 %
Ontwerpatelier(s) / workshop(s)	7	30 %
Burgerforum/burgerpanel/burgerberaad	3	13 %

Anders, namelijk

Reacties: 9 - missers: 36

waarden

Sectorbijeenkomsten Lerend platform Energie en Omgeving

zienswijzen geleverd bij rijks en gemeentepannen, bijeenkomsten over smart grids bezocht en gepromoot info bij universiteiten gevolgd. presentatie energieakkoord Meegedaan met collegier/overleg van DoPP Duurzaamheids Overleg Politieke Partijen, en stellingen aan de universiteit gehangen met Klaas van Egmond etc Energie is één van de vijf aandachtspunten van Stichting Leven met de Aard

Adviestrajecten en uitvoeringsprojecten energiebesparinge en duurzame energie-opwekking

Vormgeven aan een gelijkwaardige samenwerking tussen samenleving en gemeente (Samen Duurzaam Zeist)

Vanwege 'corona' zijn alle offline-mogelijkheden vervallen en/of vervangen door online. De betrokkenheid bleef beperkt tot 'kijker' en soms met de mogelijkheid om via sms of whatsapp een vraag te stellen.

oprichten van energie coöperatie Haren e.o.

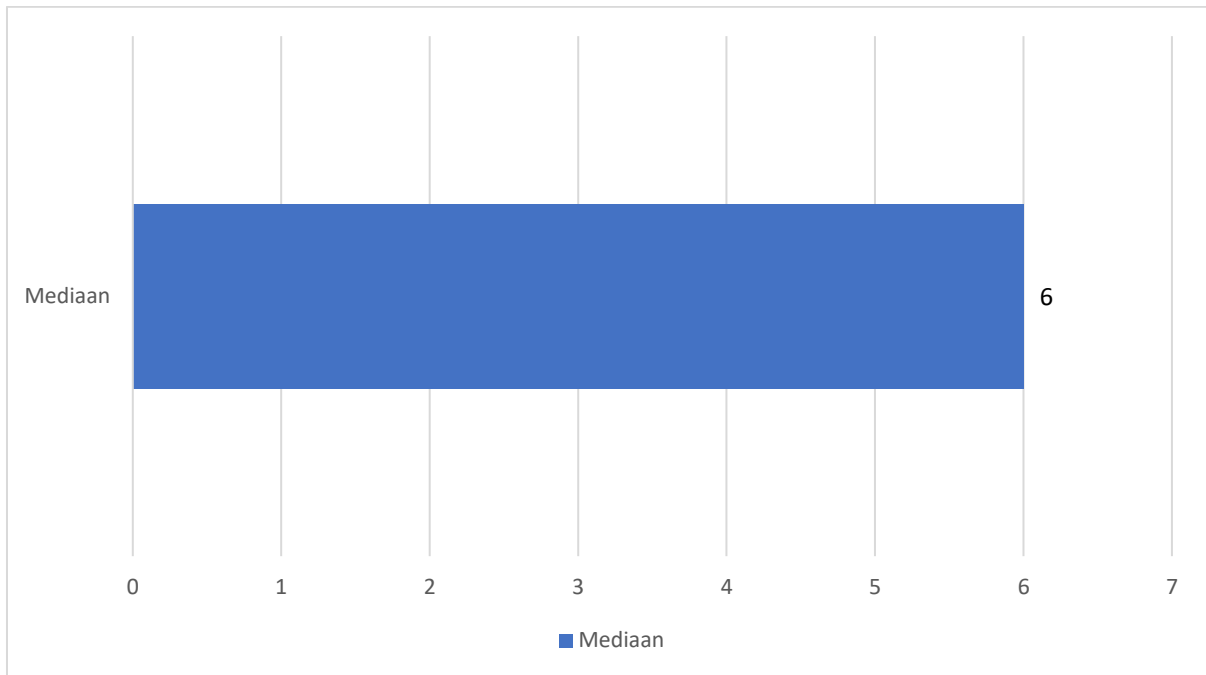
czxczc

Als belangrijke protestgroep wier eisen door de gemeente zijn ingewilligd

In werkgroepen

Neemt u het participatieproces in gedachten waar u het laatst aan mee hebt gedaan.
Welk rapportcijfer zou u geven aan dit proces (tussen 1 en 10)?

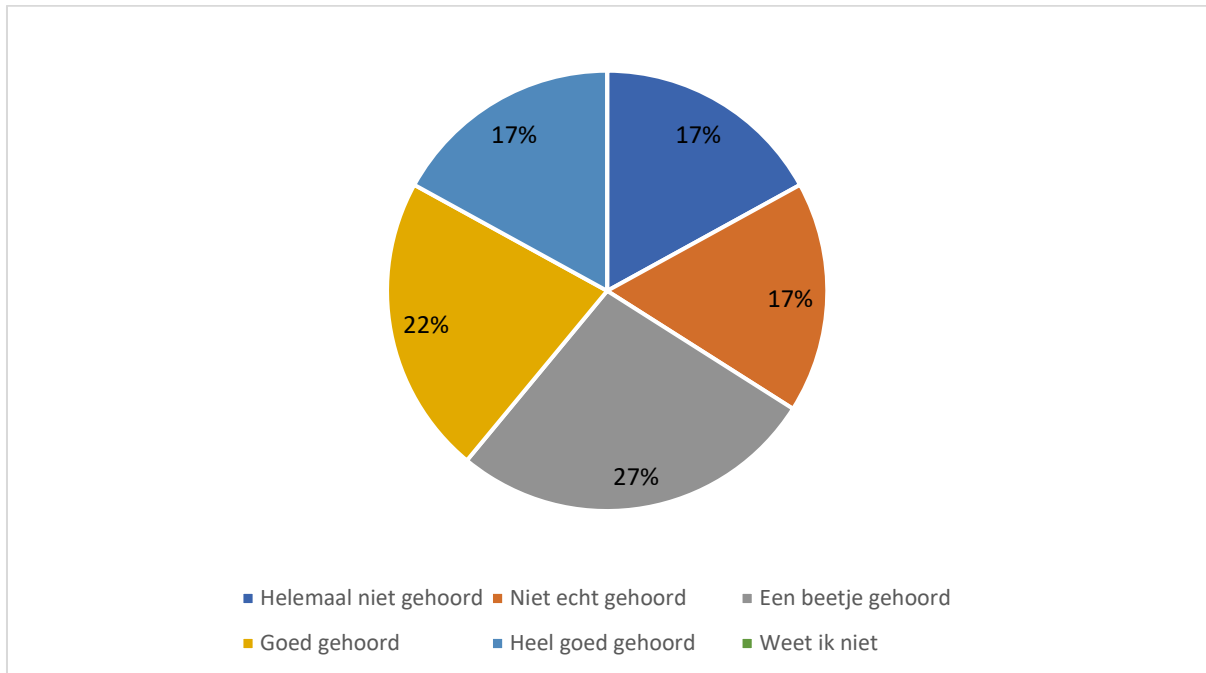
Aantal reacties: 20

	waarde
<i>Minimale waarde</i>	1
<i>Gemiddelde</i>	4,9
<i>Mediaan</i>	6
<i>Maximale waarde</i>	9

Als u aan dit participatieproces terugdenkt, in hoeverre voelde u zich dan gehoord door de mensen die het proces hadden georganiseerd (gemeente, provincie, rijksoverheid, een bedrijf, of anders)?

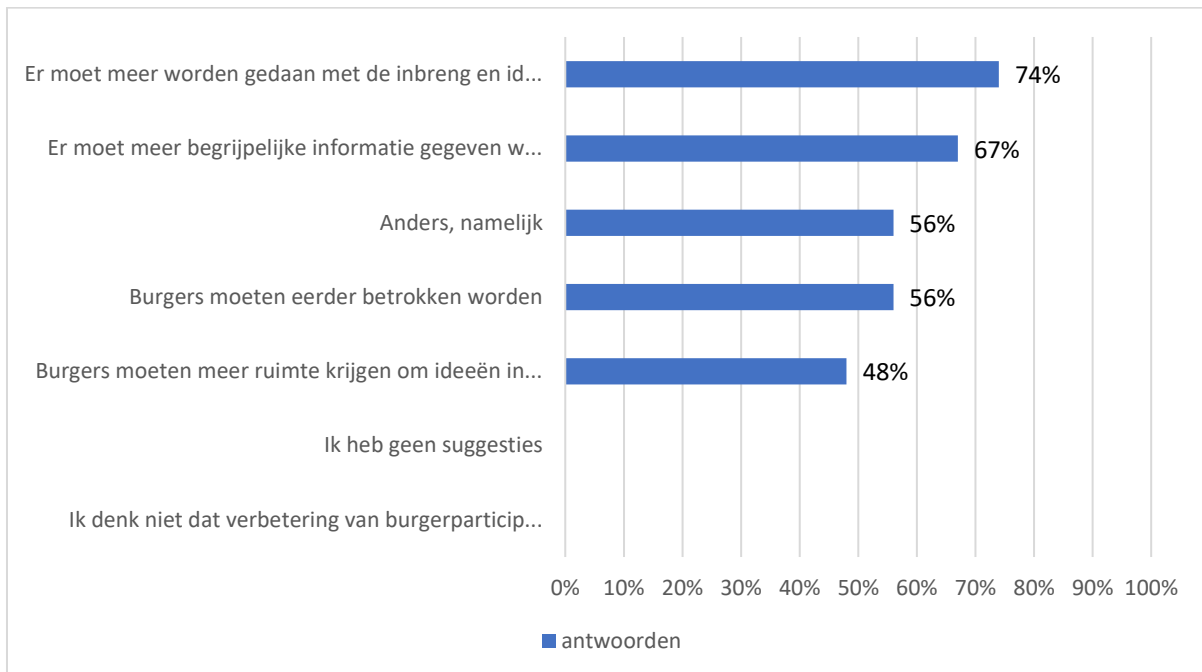
Aantal reacties: 18

Antwoordoptie	absoluut	in%
Helemaal niet gehoord	3	17 %
Niet echt gehoord	3	17 %
Een beetje gehoord	5	27 %
Goed gehoord	4	22 %
Heel goed gehoord	3	17 %
Weet ik niet	0	0 %
<i>Gemiddelde</i>	<i>3,1</i>	

Hoe denkt u dat burgers beter betrokken kunnen worden bij plannen en beleid over klimaat en energie? Voorbeelden zijn: plannen van een gemeente over het aanleggen van een warmtenet, beslissingen door de nationale regering over hoe we klimaatverandering kunnen tegengaan, of mensen stimuleren om zonnepanelen op hun dak te leggen.

Aantal reacties: 27

Keuzes	Aantal	in%
Er moet meer worden gedaan met de inbreng en ideeën van burgers	20	74 %
Er moet meer begrijpelijke informatie gegeven worden over het klimaatprobleem en klimaatbeleid	18	67 %
Anders, namelijk	15	56 %
Burgers moeten eerder betrokken worden	15	56 %
Burgers moeten meer ruimte krijgen om ideeën in te brengen	13	48 %
Ik heb geen suggesties	0	0 %
Ik denk niet dat verbetering van burgerparticipatie nodig is	0	0 %

Anders, namelijk

Reacties: 15 - missers: 30

waarden

De fundamentele uitgangspunten van de transitie kunnen nauwelijks worden besproken, omdat het primair topdown wordt ingericht. Het zou primair Bottom-Up moeten worden ingericht, met simpele, maar fundamentele indicatoren. Het proces klopt nu niet met de aard van de transitie. Dit is voor alle partijen heel hard werken met heel veel frustratie. Uit de ontwikkelingssamenwerken kunnen veel lessen worden geleerd.

Burgerraad instellen

Er is geen/nauwelijks democratisch draagvlak voor de maatregelen die burgers direct raken. Het wordt door de politiek opgedrongen met alle mogelijke middelen. De burger heeft een informatie achterstand en de Overheid is geen eerlijke informatie verstrekker.

de manier waarop kan wellicht anders. bij de meeste bijeenkomsten die een gemeente organiseert komen de usual suspects. andere vormen zouden wellicht beter werken

De attitude van de opdrachtgevers moet veranderen. Zij gaan ervan uit de de energievraag blijft groeien. Zij moeten hun eigen zaak hooghouden. Men moet bij alle beslissingen wereldovershooft en de energievraag naar achteren brengen. Dat gebeurt niet vanwege het groei economiemodel. Ook worden burgers niet persoonlijk actief betrokken en allen echt participant gemaakt, (kloof arm rijk wordt groter door energietransitie) n.l medeverantwoordelijk en zinvol bezig. De wereldhandel moet groeien, terwijl we lokale economie nodig hebben. Wij houden in de gemeente een pleidooi de gemeente te zien als vereniging. De klimaatmaatregelen veroorzaken schade bij andere doelen. Het moet integraal en met zo min mogelijk materiaal. Het biomassa verbranden moet per direct stoppen. Wij hebben daarover brieven geschreven naar de minister van justitie, maar we krijgen geen overleg etc Zonne energie concurreert met voedsel. Afsproken is dat dat niet zo zou zijn EU. Het systeem is geld gedreven, te sterk beïnvloed door subsidies voor de grote bedrijven. voor een hectare landbouwgrond wordt 100.000 euro geboden. Dat is zeer slecht en maakt verduurzamen landbouw haast onmogelijk. Het gaat niet alleen om burgers, maar vooral ook om luisteren naar alle deskundigen. De tweede kamer wilde ons (DoPP) burgerinitiatief energie met 40.000 handtekeningen niet behandelen. (commissie burgerinitiatieven Gerda Verburg en mevrouw Helma Nepperus. Graag deze dames ook ondervragen. Bij de overhandiging in de oude Tweedekamer zei een Kamerlid tegen de initiatiefnemers: "jullie moeten het overnemen" "wij kunnen het niet". Bij de klimaattafels mochten vooral grote bedrijven aanschuiven, terwijl zorgvuldig omgaan met energie iets is van ieder persoonlijk. Het is ondemocratisch. Vraag de heer Nijpels. GPX Green Power Exchanger, is niet opgepakt. Is al meer dan 20 jaar aan het werken (overall gelobed) om "gevoel bij energie" mogelijk te maken. en het bijzondere ervan te beleven. Dit is niet gebeurt, want met ongeveer verdien je meer. Jerremy Rifkin berekend dat de basilast voor de helft naar beneden kan. Men ontvangt hem wel, maar luistert niet.

Voor 'elke' burger voldoende handelingsperspectief/-ven bieden: voordelen t.a.v. milieu/natuur/duurzaamheid (verantwoordelijkheid), economie, financiële voordelen én sociaal (samenwerken),.

Burgers dienen een stoel aan de tafel te krijgen vanaf het eerste begin van het beleidsproces, waarbij advies en inspraak mogelijk is op alle gebieden zoals bv gezondheid, participatie en duurzaamheid

Plannen opstellen in een gelijkwaardige samenwerking tussen burgers en overheid. Dan voelen burgers ook eigenaarschap en gaan ze naast meedénken ook meedóén

als het gaat over windturbines, moet eerst de wettelijke geluidsnorm worden gewijzigd naar 10x de masthoogte. Zolang niet alle burgers veilig zijn, is (ook financiële) participatie oneerlijk. Uit onderzoek van het LUMC blijkt dat 30% van de omwonenden slaapverstoring zal krijgen. Zie ook: <https://windalarm.org/doc/Position-Papers/Position-Paper-Windalarm-Geluidshinder-en-gezondheidsschade-Windturbines.pdf>

Digitale inclusie moet onderdeel zijn van klimaatbeleid; nu haken ook mensen af, die betrokken zijn bij de klimaat- & biodiversiteitscrisis, vanwege niet toereikende digitale vaardigheden

Stimuleren goed gedrag, goede voorbeeld geven, laten ondervinden dat verandering goed is, angst voor verandering wegnemen (indien reëel), ongewenst gedrag tegengaan (prijskaartje aan hangen)

de draagvlak discussie dient vooarf gevoerd te worden. Een maatregel mag niet van top-down worden opgelegd wat nu het geval is met de RES.

Niet alleen luisteren maar DOEN WAT DE BURGER ZEGT! Ik heb in een Denktank gezeten en ben nog steeds kwaad!

het gebruik van informercials om lokale projecten aan de regionale of nationale doelstelling te koppelen, vooral wanneer het gaat om non-profit projecten zoals door stichtingen of cooperaties

Er zou beter aangesloten moeten worden bij de belevingswereld van de bewoner. Daarbij mag de overheid zichtbaarder zijn in de gesprekken. Het is niet iets van een ontwikkelaar en de omgeving

Heeft u nog andere ideeën of opmerkingen die u kwijt wilt over betrokkenheid van burgers en participatie in klimaatbeleid, of over deze vragenlijst?

Aantal reacties: 19

waarden

Participeren via corporaties.

Een eerlijke Overheid geeft "tegenstanders" van beleid ruimte om hun visie te delen. Het wegzetten van mensen die anders denken over klimaatmaatregelen als "gekkies" etc. is contraproductief. Draagvlak dwing je niet af!

Zover als ik het nu kan overzien heb ik weinig vertrouwen in de deskundigheid van van de overheid met betrekking tot de materie, door de urgenda uitspraak is het hele zwikkie in een stuip gesprongen. Het gevolg hiervan is dat ze zo snel en onzorgvuldig omspringen met gemeenschapsgeld dat ze de burgers, welek het draagvlak zijn van de transitie, volledig over het hoofd zien. Ze denken alleen maar aan zo snel mogelijke reductie van uitstoot met als gevolg dat er bakken met geld naar commerciële partijen gaan en de burger het nakijken heeft. Heb zelf vorig jaar de muren laten isoleren 150 vierkante meter tevens 18 zonnepanelen a 315 Wp laten plaatsen. Deze actie heb ik zelf gefinancierd, aangezien het subsidie vehikel voor isolatie zo achterlijk is opgesteld dat het voor Jan met de pet een ondoenlijke bureaucratie rompslomp is dat ik na het lezen van alle randvoorwaarden eisen maar heb besloten om hiet geen gebruik van te maken. Ze kunnen het niet makkelijker maken maar alleen ingewikkelder voor de burger. Waarom gewoon niet bij de belasting aangifte alle nota's van dit zulk actie's mesturen en dan de hele zwik in een keer door de belasting dienst laten afhandelen. Nu moet je voor elke actie weer communiceren met een bureaucratie 's vehikel. Als we moeten wachten op de "overheid" komt er zo wie zo geen versnelling in het proces aangezien er op het "kleine" burger niveau geen kaas van hebben gegeten, waarvoor dank. Stuur alle subsidie's maar naar buitenlandse investeerders die er met onze belasting centen van door gaan en laat de burger maar opdraaien voor de kosten van de transitie.

Het is belangrijk dat we bij gesprekken wel een gezamenlijk uitgangspunt hebben over wat we willen bereiken. Het doel dus. Daarmee voorkom je discussie over nut en noodzaak die tot nu toe vaak domineert. Het gesprek/de discussie moet gaan over de manieren waarop we dat doel zouden kunnen bereiken (en niet door windmolens etc in andersmans tuin te gaan plaatsen).

Pas op met teveel polderen, kost (te) veel tijd - de verhoging van de temperatuur is lastig te stoppen.

Geachte lezer, in de vorig balk heb ik e.e.a geschreven. Wij zijn bereid toe te lichten en meer documenten te zenden. De overheid moet burgers helpen zelf te veranderen. Dat makkelijker en vanzelfsprekend maken. Van bovenaf eits opleggen waarvan ieder beseft dat het geen goede weg, is zoals windmolens steeds groter en zonnenvelden in het landschap. De kloof tussen burger en overheid en tussen burger en natuur wordt daardoor extreem groot, steeds groter. We moeten leren van het antropocentrische a fte komen en meer naar het geheel te kijken. Als het met de natuur niet goed gaat gaat het ook met ons niet goed. Wij zijn natuur. Zie dedoelstelling van St Leven met de Aarde. ER moet een herdefiniering komen van "maatschappelijk belang". Hartelijke groet en succes

Het Klimaatbeleid is erg complex. Voor de meeste Nederlandse burgers ondoorgrondelijk en vaak 'belemmerend of bedreigend' t.o.v. huidige consumptieve levenswijzen.

De RES dient onmiddellijk te worden gestaakt om te voorkomen dat windturbines en zonnepanelen als confetti over Nederland wordt uitgestrooid en terechtkomen op zeer zorgelijke plekken zoals op korte afstand van woningen of nabij spaarzame natuur en rustgebieden. De energietransitie moet nationaal worden georganiseerd en geregisseerd samen met een actief burgerforum met zeggenschap en uiteindelijk in overleg met de lokale overheden en bewoners van het uiteindelijk betreffende gebied.

De ideeën verzamelen bij buurtverenigingen en van daaruit overleg en inbreng bij de gemeente is een laagdrempelige stap om burgers te stimuleren mee te denken.

De vragen lijken ingegeven te zijn door een beperkte uitleg van participatie, namelijk dat burgers mogen participeren in plannen van de overheid. Een toenemend aantal praktijkvoorbeelden laat zien dat er veel meer te bereiken is als burgers en overheden samen plannen maken, waarbij ze allemaal een potentiële rol hebben bij de uitvoering.

Het gaat met windturbines als indertijd met asbest en roken:

Ook toen waren er al lang artsen en wetenschappers, die waarschuwden, dat asbest en roken een gevaar zijn voor de gezondheid. Lang werd dit ontkend door belanghebbenden als de tabaksindustrie, asbest- fabrikanten en investeerders, die, met stevig lobbywerk, ook de politiek ervan weerhield om maatregelen te nemen.

Dat gebeurt nu ook met het effect van windmolens op mensen.

Digitale inclusie moet onderdeel zijn van klimaat- & energiebeleid; nu haken ook mensen af, die betrokken zijn bij de klimaat- & biodiversiteitscrisis, vanwege niet toereikende digitale vaardigheden. Men heeft de skills niet, of niet de juiste devices... en dan is meedoen niet mogelijk, want vrijwel alles vindt momenteel online plaats.

Burgers dienen betrokken te worden voordat slechte ideeën worden gepromoot. Betrokkenheid moet echt en oprecht zijn en geen afvinklijstje. Dat maakt mensen boos omdat ze dit niet weten. Het woord participatie heeft inmiddels een hele slechte bijmaak. De wethouder bedoeld dat je financieel kan meeprofiteren. Maar dat willen mensen helemaal niet! Ze geeft door daar communicatie taktiek het idee dat mensen nog wat te zeggen hebben of de windmolens wel of niet voor hun deur komen. Maar dat is dus niet zo.

Onze RES bijeenkomst was positief over windturbines. Niets van terug te vinden in uiteindelijke plan.

momenteel niet

Ik denk niet dat het alleen gaat over betrokkenheid maar ook om weerstand. De mensen die vóór klimaatbeleid zijn, die krijg je wel mee zonder ze ermeer bij te betrekken. Er is echter een groep mensen die tegen maatregelen is voor verandering tbv het klimaat (eigenbelang, comfort, angst, verkeerd ingelicht, enz). Door te begrijpen waar die weerstand vandaan komt kun je er (voor een groot deel) iets aan doen, dit is de groep die je wilt meekrijgen, er meer bij wilt betrekken.

Oh wat weinig vragen. Burgers moeten veel gemakkelijker toegang krijgen, veel meer ruimte en veel eerder betrokken worden bij deze processen. Deze klimaatpraat hangt ook samen met bijvoorbeeld de nieuwe Omgevingswet waar heel veel onheil in zit, dat wordt na de toeslagenaffaire de volgende ramp.

Ik geloof in een integrale aanpak. Juist door de complexiteit te omarmen en te streven naar een fusie van belangen ontstaan er kansen om in gesprek te gaan en af te komen van een 'nimby' discussie.

Dank u wel voor het beantwoorden van deze vragenlijst. De resultaten zullen door de expertcommissie over burgerbetrokkenheid en klimaatbeleid worden gebruikt voor hun advies dat in maart uitkomt. Als u op de hoogte wil blijven van het advies van de commissie, en hiervoor nog niet uw e-mailadres heeft ingevuld op www.BetrokkenBijKlimaat.nl, dan kunt u die bij deze alsnog invullen:

Aantal reacties: 10